

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Vzdělávací semináře jsou realizovány

Národní sítí venkovských komunitních škol se sídlem v Borech o.s.

Projekt „Škola rozvoje vesnic Podhorácka“

Občanské sdružení „Povodí Stařečského potoka“

nositel projektu

„Obnova a rozvoj obcí - Zapojení komunity do rozvoje“

**VZDĚLÁVACÍ AKCE: B 1
RNDr Zuzana Guthová, CSc**

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Škola rozvoje vesnic Podhorácka

Projekt se zaměřuje na vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit působení na venkově v regionu MAS Podhorácko zejména v oblastech obnovy a rozvoje vesnic včetně občanského vybavení a služeb a ochrany a rozvoje kulturního dědictví venkova a to i ve vztahu k venkovskému cestovnímu ruchu.

Hlavním problémem, který projekt řeší, je zahájení chybějícího vzdělávání dospělých občanů v obcích za účelem rozvoje venkova zejména „Obnovy a rozvoje vesnic“ a „Ochrany a rozvoje kulturního dědictví venkova“ dle opatření Osy III.PRV. Toto vzdělávání nastartuje a zefektivní zapojení lidí – občanů vesnic a to jak členů spolků a NNO, zastupitelů, podnikatelů i zemědělců, tak fyzických osob, které se na mezisektorové spolupráci metodou LEADER chtějí podílet i na úrovni obecních komunit - do rozvoje ve smyslu Integrované strategie a SPL na území regionu Podhorácka, na němž působí stejnojmenná MAS.

Projekt :
„Škola rozvoje vesnic Podhorácka“

VZDĚLÁVACÍ AKCE: B1 - 13.1.2011

Čas		Téma B Obnova a rozvoj obcí -Zapojení komunity do rozvoje
Od	Do	
15,30	16,30	Komunita jako základ obnovy rozvoje vesnic
16,30	17,30	
17,30	18,30	Jak zapojit lidi do rozvoje vesnice
18,30	19,30	
19,30	20,30	Praktický trénink, samostatná práce účastníků, modelové situace, práce ve skupině
23,00	21,30	

**„Ani návrat křepelek, ani vyčištění studánek, ani obnovení božích muk venkov samo o sobě nevzkřísí. Co je však zaručeným počátkem uzdravení všeho ostatního, to je obnovení pospolitého života“
(Bohuslav Blažek)**

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Komunita jako základ obnovy rozvoje vesnice

Co je komunita?

- ✘ Definice Komunita (z **lat.** *cum* – spolu, mezi sebou a *munere* – darovat) je společenství lidí, kteří sdílejí určitou oblast (prostor, zájem apod)
- ✘ *Teritoriální komunita* – označuje lidi, kteří žijí na společném území
- ✘ *Zájmová komunita* – skupina lidí, kteří mají společní zájmy (lidé se stejným etnickým původem, postižením, koníčkem apod.)
- ✘ *Komunita sdílející společný problém* – například drogově závislý
- ✘ Komunita je místo, kde člověk může získat emocionální podporu, ocenění a praktickou pomoc v každodenním životě.

✘

„Komunita je pojem jen na první pohled blízký pojmu obec. Zatímco obec odkazuje k prostorovému vymezení, komunita je vymezena samotnými lidmi, utvářejí jí postoje členů ke společným záležitostem a k sobě navzájem. Proměňovat obec v komunitu je těžké. Je to pohyb od soukromého k veřejnému.“

Poznámky:

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

5 kroků k rozvoji komunity

- ✘ Zmapování zdrojů, lidí, spolků, dovedností, společné historie...
- ✘ Propojování oddělených zdrojů pro vzájemně výhodná řešení
- ✘ Mobilizace vnitřních zdrojů pro potřeby ekonomického rozvoje
- ✘ Hledání společné budoucnosti
- ✘ Hledání externích zdrojů pro naplnění vize

Poznámky:

Jak zapojit lidi do rozvoje vesnice?

Co je zapojování veřejnosti?

- ✘ Je takové zapojení veřejnosti do plánovacích a rozhodovacích procesů (dotaz na názor veřejnosti), které má vliv na obsah a průběh jednání a na výsledné rozhodnutí.
- ✘ Jako princip je podporována mezinárodními dokumenty
 - + Aarhuská úmluva - www.ucestverejnosti.cz
 - + Agenda 21 - www.agenda21.cz
- ✘ V obecné rovině je zakotveno v Ústavě ČR:
- ✘ „Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.“
- ✘ „Občané mají právo podílet se na správě věcí veřejných přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.“

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Zapojování veřejnosti v legislativě

Zákon č. 100/01 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí

- ✘ *Zákon č. 244/92 Sb. o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí*
- ✘ *Zákon č. 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny*
- ✘ *Nový zákon o územním plánování a stavebním řádu č. 183/2006 Sb.*
- ✘ *Zákon o místním referendu č. 22/2004 Sb.*
- ✘ *Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. (rozpočet, územní plán), aj.*

Tradiční nástroje zapojování veřejnosti

- ✘ Úřední deska
- ✘ Webové stránky obce
- ✘ Zastupitelstvo
- ✘ Zpravodaje

5 úrovní zapojování veřejnosti

- ✘ *1. Tento problém jsme vyřešili takto*
- ✘ *2. Tento problém chceme řešit takto – souhlasíte?*
- ✘ *3. Tento problém lze řešit variantou A nebo B – kterou upřednostňujete?*
- ✘ *4. Jak budeme řešit tento problém?*
- ✘ *5. Jaké vnímáte problémy?*

Poznámky :

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Kdy veřejnost do plánovacích a rozhodovacích procesů zapojit?

- ✘ Při příprava významných rozhodnutí a investičních záměrů
- ✘ Při příprava a aktualizace koncepčních záměrů obce, regionu (strategický plán rozvoje)
- ✘ Ke stanovení priorit rozvojových záměrů
- ✘ K řešení aktuálních problémů obce

Výhody zapojování veřejnosti do plánovacích a rozhodovacích procesů

- ✘ Zkvalitní se proces přípravy podkladů pro rozhodování
Zajistíme, že rozhodnutí obce bude v souladu s potřebami občanů (předejít konfliktům)

Pragmatické důvody k zapojování veřejnosti do plánovacích procesů

- ✘ Občan je expert na místní poměry
- ✘ Účast (využití) místních odborníků
- ✘ Uplatnění aspektů UR na místní úrovni (propojení a možné zohlednění aspektů sociálních, kulturních, environmentálních, ekonomických..)
- ✘ Konstruktivní oponentura (tradičních odpůrců)
- ✘ Posilování sociálního kapitálu a principu partnerství

Poznámky:

Tradované mýty zapojování veřejnosti

- ✘ celý proces prodražuje
- ✘ celý proces prodlužuje
- ✘ zvyšuje potenciální odpor proti záměru

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Zapojování veřejnosti – možné problémy

- ✘ Nedůvěra, pasivita či ostych občanů
- ✘ Tendence být proti
- ✘ Malý efekt zapojení veřejnosti
- ✘ Zpochybňování ZV ze strany politiků (mandát)
- ✘ Složitost problémů versus kompetence veřejnosti (expertní přístup)
- ✘ Neznalost technik zapojování veřejnosti

Nástroje zapojování veřejnosti

- ✘ Tradiční a inovativní (méně formální) nástroje v ZV

Dle míry zapojení veřejnosti je možno rozlišovat nástroje (techniky) informování, konzultace a aktivní participace

Míra zapojení	Tradiční nástroje	Inovativní
Informování	<ul style="list-style-type: none"> • úřední deska • účast na jednání zastupitelstva • nahlížení do zápisů z jednání rady 	<ul style="list-style-type: none"> • letáky, brožury, zpravodaje • tiskové konference, výstavy a prezentace • hromadná korespondence, telefonní linka • občanské informační centrum
Konzultace	<ul style="list-style-type: none"> • účast ve výborech a komisích • účast v osadních výborech • názorové průzkumy 	<ul style="list-style-type: none"> • ankety, dotazníkové šetření • rozhovory, telefonická anketa • panel, veřejné setkání, posezení u kávy
Aktivní participace	<ul style="list-style-type: none"> • referendum • volby 	<ul style="list-style-type: none"> • strategické plánování, plánovací víkend • pracovní skupiny, workshop • občanská porota, sousedské výbory

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Výhody a nevýhody - informování

Popis	Výhody	Nevýhody
Letáky, brožury.	Množství, velký záběr, lze vybrat konkrétní skupiny pro distribuci.	Informace nemusí být vždy srozumitelné. Přebytek podobných letáků ve schránkách snižuje jejich účinnost.
Zpravodaje.	Pravidelnost, možnost využít ke zpětné vazbě.	Nákladnost, neflexibilita (periodicita).
Výstavy a prezentace.	Časová flexibilita.	Informace mohou být špatně interpretovány. Není zde přítomen žádný pracovník, aby odpovídal na otázky občanů. Není umožněn sběr připomínek.
Informační centrum.	Interaktivnost – přímá zpětná vazba.	Náročnost přípravy a „provozu“.
Osobní návštěva/pozvání.	Adresnost, možnost zpětné vazby.	Časová náročnost. Ne každý je ochoten obcházet a ne každý je ochoten „otevřít dveře“.
Hromadná korespondence	Adresnost - dopis. Snadné – e-mailem	Omezený rozsah informací. Nákladné. U e-mailu – možnost vnímání jako spam
Internet, facebook apod.	Moderní, populární mezi mladými, interaktivní. Vysoká flexibilita.	Vyžaduje IT dovednosti. Není určen starším spoluobčanům
Místní rozhlas	Velký dosah, dlouhá tradice.	Občas nefunkční, omezený dosah.
Místní televize	Sledovanost.	Omezený prostor, náročná příprava.

Poznámky:

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Výhody a nevýhody - konzultace

Popis	Výhody	Nevýhody
Neadresné ankety, Dotazníkové šetření	Snadná distribuce - mnoho oslovených promyšlené otázky	Malá návratnost (jednotky %), chybí zpětná vazba. Náročnost přípravy i vyhodnocení.
Rozhovory (dotazníkové šetření)	Přímá zpětná vazba, vysoká úspěšnost.	Náročnost provedení i zpracování výsledků.
Veřejné setkání	Zpětná vazba ve skupině, interakce zájmových skupin. Předcházení konfliktů a nedorozumění.	Náročnost přípravy, moderace, zpracování výstupů. Důležitá reprezentativnost účastníků.
Posezení u kávy	Neformální zpětná vazba	Hůře strukturovatelný sběr informací.
Telefonní linka.	Zpětná vazba. Osobní kontakt	Časová náročnost. Může být vnímáno jako zásah do soukromí.

Poznámky:

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Výhody a nevýhody - aktivní participace

Popis	Výhody	Nevýhody
Strategické plánování, Tvorba vize komunity.	Dlouhodobý výhled rozvoje, systematická diskuse.	Dlouhodobý, časově i personálně náročný proces. Vyžaduje zkušeného odborníka.
Akční plánování.	Pružný přístup pro řešení lokálních problémů, Umožňuje diskutovat o více problémech, a i hlouběji rozpracovat vzešlé náměty.	Časově a finančně náročná metoda. Vyžaduje zkušenost, případně externí asistenci.
Pracovní skupiny	Zacílenost na dílčí téma, možnost zabývat se detaily řešení.	Omezený počet účastníků, nízká reprezentativnost. Někdy příliš expertní, případně zúžený pohled na věc.
Workshop	Pestrost složení - různé profesní i zájmové pohledy. Zacílenost na výsledek. Komplexnost témat. Může být zaměřeno na specifickou cílovou skupinu.	Omezený počet účastníků. Nízká reprezentativnost. Náročná příprava a vedení.

Poznámky:

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Metody

Facilitace

- ✘ Je metoda, jak vést a zvládat skupinová jednání.
- ✘ Facilitátor zodpovídá za proces jednání, ne za řešení.
- ✘ Jeho úkolem je umožnit efektivní komunikaci zúčastněných a vytvářet prostor pro nalézání optimálních řešení.
- ✘ Účastníci se mohou plně soustředit na věcnou podstatu problému.
- ✘ Facilitátor dohlíží zejména na dynamiku a efektivitu jednání, srozumitelnost pro všechny účastníky a reálnost výsledného řešení.
- ✘ Základní podmínkou pro funkčnost facilitace je naprostá nestrannost facilitátora. Jeho úkolem je vytvořit prostředí vzájemného respektu, kreativní, nediskriminační

Metody komunitního rozvoje

- ✘ Tvorba vize komunity – *když plánujeme budoucí rozvoj obce*
- ✘ Interpretace místního dědictví - *Když chceme posílit vztah lidí k místu*
- ✘ Utváření místa – *když chceme vytvořit příjemné místo k setkávání, odpočinku, hrám*
- ✘ Plánovací workshop - *když se chceme společně dohodnout co budeme dělat a jak postupovat*

Tvorba vize komunity

- ✘ 2 denní setkání – vhodné jako úvod do strategického plánování rozvoje obce – přístup zdola
- ✘ 5. stupeň ZV – Jaký máme problém?
- ✘ Začíná mapováním a propojováním zdrojů – pracuje s místními lidry (stakeholdery)

Pracuje s celou škálou oblastí života obce

Občanská infrastruktura – vedení obce, informovanost, sociální kapitál

Komunitní infrastruktura – kultura, vzdělávání sociální oblast..

Životní prostředí

Ekonomika – místní podnikání, rozvoj obce

Národní síť venkovských komunitních škol se sídlem v Borech, o.s.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Postup a výstupy:

- × Analýza současnosti
- × Vize budoucnosti
- × Stanovení priorit
- × Postupné řešení dílčích projektů
- × Vytvoření pracovních týmů
- × Přehled problémů a vizí obce

- × Prostor pro setkání a diskusi
- × Tvorba zásobníku projektů
- × Tvorba neformálních projektových týmů
- × rozvoj sociálního kapitálu

Metoda utváření místa

× Úvod × Inspirace, motivace × Představení místa – limity, ohraničení, síť aj. × Obchůzka místa × Brainstorming – nápady na využití místa + výběr priorit (bodování)	× Práce ve skupinách (slepá mapa místa/lokality/obce) × Prezentace práce ve skupinách × Závěry, shrnutí, další postup („petúnie“)

Interpretace místního dědictví

× Postup/klíčové otázky: × Proč to děláme × Co budeme interpretovat × Komu je určeno	× Jak to provedeme × Finalizace × Jak to bude spravováno × Monitoring, hodnocení

Poznámky:

DĚKUJI ZA POZORNOST - guthova@cb.gin.cz

12

Národní síť venkovských komunitních škol se sídlem v Borech, o.s.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

TECHNIKY ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI

1. Poskytování informací

Technika	Popis a použití	Výhody	Nevýhody
Úřední deska	Základní nástroj informování občanů o rozhodování obce	Shrnuje závěry rozhodování obce, upozorňuje na jednání a řízení. Dostupná pro občany.	Pokud je v budově úřadu, není vždy dostupná. Občané se neseznamují s informacemi na desce pravidelně. Pro obyvatele místních částí a osad je velmi omezeně použitelná.
Letáky / Brožury	Písemné materiály zajišťující základní informace o daném problému či projektu. Péče musí být věnována zejména omezením při distribuci.	Má vysoký potenciál oslovit širokou skupinu obyvatel, nebo naopak může být směřována jen na určité cílové skupiny	Informace nemusí být vždy srozumitelné. Přebytek podobných informačních letáků ve schránkách snižuje jejich účinnost.
Zpravodaje	Písemné materiály zajišťující informace, jejichž vydávání se může opakovat. Péče musí být věnována zejména omezením při distribuci.	Trvajícím kontakt, informace mohou být aktualizovány. Flexibilní forma informování, která může být měněna vzhledem k měnícím se potřebám publika. Možnost využití pro zpětnou vazbu.	Ne každý bude skutečně číst takový zpravodaj.
Výstavy bez přítomnosti pracovníků	Výstavy nebo informační tabule vystavené na veřejných místech ze účelem rozšíření informací.	Lidé mohou navštívit výstavu v jim příhodném čase. Grafické prezentace, pokud jsou použity mohou lidem pomoci vizualizovat si navrhovaný záměr.	Informace mohou být špatně interpretovány. Není zde přítomen žádný pracovník, aby odpovídal na otázky občanů. Není umožněn sběr připomínek.
Reklamy / Inzeráty	Inzeráty umístěné v denním tisku za účelem oznámení záměru, data a místa veřejných projednání nebo jiných aktivit.	V závislosti na použitých periodikách je velký potenciál zasáhnout velké množství lidí.	Informaci dostanou pouze ti, kteří čtou vybraný tisk. Tímto způsobem může být rozšířeno pouze limitované množství informací.
Místní a regionální tisk	Článek publikovaný v místním/regionálním tisku za účelem rozšíření informací o navrhovaných aktivitách.	Potenciálně levná forma informování s dosahem na místní veřejnost.	Oběh může být omezen. Mohou se vyskytnout problémy s nedostatečnou kontrolou editora a

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

			špatnou interpretací některých informací novináři.
Národní tisk	Článek publikovaný v národním tisku za účelem rozšíření informací o navrhovaných aktivitách	Potenciál oslovit velmi širokou veřejnost.	Přestože aktivita může mít národní rozměr, zájem národních médií publikovat informace může být velmi omezený.
Televize a rádio	Použití televize nebo rozhlasu za účelem rozšíření informací.	TV a rozhlas mají potenciálně velký dosah. Lidé mohou být více ochotni získat informace z vysílání než číst letáky nebo brožury.	Samotné vysílání je pro kvalitní rozšíření nedostatečné. Musí být umožněny i jiné, rozsáhlejší a obsažnější zdroje informací k tématu. Poměrně nákladné.

2. Získávání informací od občanů			
Technika	Popis a použití	Výhody	Nevýhody
Interaktivní výstavy s přítomností pracovníka	Výstavy nebo informační tabule vystavené na veřejných místech, kde je přítomen specialista na problematiku, který podává doplňující informace, odpovídá na otázky a přijímá komentáře. Lze modifikovat a místo pracovníka umístit knihu připomínek.	Lidé mohou navštívit výstavu v jim příhodném Grafické prezentace, pokud jsou použity, jim mohou pomoci vizualizovat si navrhovaný záměr. Může být dosaženo přímého osobního kontaktu. Lze zaměřit na konkrétní cílovou skupinu podle umístění výstavy.	Vyžaduje velké nasazení organizátora, časově velmi náročné. Může přitáhnout pozornost jen příznivců nebo odpůrců návrhu a nikoliv třetích stran. čemuž lze do jisté míry zabránit vhodným umístěním výstavy.
Telefonní linka s přítomností pracovníka	Telefonní číslo umožňující občanům zavolat pro získání informací, klást otázky nebo sdělit připomínky. Lze modifikovat jako HOT LINE bez přítomnosti pracovníka pouze ke sběru připomínek.	Vhodná forma získávání připomínek od zainteresovaných stran. Neosobní, a proto snadnější pro lidi se zúčastnit a podat připomínky.	Diskuse po telefonu nemusí být tak kvalitní jako tváří tvář. Přítomný pracovník nemusí mít schopnosti nutné pro podávání odborných informací.
Veřejná projednání	Veřejná projednávání jsou setkání rozhodovatelů s velkým počtem zainteresovaných nebo	Demonstruje otevřenost a ochotu rozhodovatele k setkání s dalšími zainteresovanými skupinami a	Velmi nepředvídatelná metoda - co se týče návštěvnosti, dynamiky diskuze a kvality

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

	dotčených skupin, která slouží k poskytnutí základních informací o jasně vymezeném problému a získání názoru veřejnosti a sběru připomínek.	vyslyšení jejich stanovisek a názorů Levná a poměrně jednoduchá technika.	získaných připomínek. Nevhodná metoda pro diskusi o složitých otázkách.
Sociologické průzkumy, ankety, rozhovory	Zahrnuje v sobě velké spektrum technik na získání informací a názorů. Může být veden jako strukturovaný rozhovor tváří v tvář nebo telefonem, případně zaslán poštou.	Má potenciál získat připomínky od lidí, kteří by se nezúčastnili veřejného projednání nebo nezapojili prostřednictvím jiných technik. Dobře navržený průzkum nebo dotazník může získat velmi podrobné připomínky nebo identifikovat existující znalosti a pozice.	Může mít velmi nízké procento odpovědí. Odpovědi nemusí být reprezentativní a mohou reflektovat jen momentální názory. Názory se mohou změnit. Příprava a vedení dobrého dotazníku může být velmi časově a finančně náročná.
Domovní setkání	Jedná se o setkání občanů, která se konají přímo v domech, kde občané bydlí.	Místo setkání je v blízkosti bydliště Stránka: 15 a jedná se o sérii menších setkání v pro zúčastněné známém prostředí, která dávají větší prostor pro diskusi.	Časová a personální náročnost na realizaci.
Posezení při kávě	Jedná se o setkání malých skupin, které se obvykle konají v domácím prostředí. Tato technika je vhodná pro takové cílové skupiny, které jsou obtížně dosažitelné ostatními metodami (např. žijí v okrajových částech, apod.)	Příjemné a domácí prostředí je vhodné pro efektivní diskusi. Neformální prostředí pomáhá překonat stereotypy.	Příliš malá skupina občanů Tato metoda je méně předvídatelná než formální veřejná projednání, protože se koná ve vlastním teritoriu veřejnosti.

Internet	Internetová stránka slouží k poskytování informací i k získávání zpětné vazby. Na internet. stránkách úřad podává přehled o své organizační struktuře. Jako součást takové stránky můžeme instalovat elektronickou schránku na připomínky nebo dotazy občanů nebo na jejich odpovědi.	Velmi levná a flexibilní metoda. Snižuje náklady na šíření informací. Oslovená veřejnost je potenciálně globální. Velmi vhodná metoda pro ty, kdo mají přístup k Internetu.	Ne všechny zainteresované skupiny budou mít přístup k Internetu, a proto musí být použity doplňující techniky rozšiřování informací.
On-line fóra na internetu	Jedná se o diskusní prostor poskytnutý na internetové stránce,	Aktuální možnost diskuze a reakce na příspěvky	Přístup na internet má jen určitá část občanů,

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

	případně ve speciálním programu umožňujícím tuto službu.	diskutujících. Minimální finanční nároky na zřízení a údržbu.	především mladší generace.
Hlasování	Jedná se o neformální hlasování o souhlasu či nesouhlasu s položenou otázkou prostřednictvím internetové stránky nebo zasláním SMS z mobilního telefonu.	Minimální finanční nároky na zřízení a údržbu.	Přístup na internet má jen určitá část občanů, především mladší generace.

3. Zapojení a konzultace

Pracovní semináře Workshopy	Jedná se o setkání pro limitovaný počet účastníků, které je využito k rozšíření dodatečných podkladních informací, případně získávání dodatečných analýz, detailní diskusi nad tématy a řešení problémů.	Může zajistit otevřenější výměnu myšlenek. Užitečná metoda pro projednávání komplexních technických témat. Umožňuje hlubší rozbor otázek. Může být zaměřeno na specifickou cílovou skupinu.	V případě opakovaného setkávání pracovních skupin časově i organizačně poměrně náročné. Aby byl maximálně efektivní, musí být počet účastníků velmi omezen, a proto je obtížné zajistit reprezentaci všech názorů.
Diskusní fóra	Pracovní semináře lze modifikovat na diskusní fóra. Diskusního fóra se obvykle účastní více lidí a je zaměřeno spíše na vyjasnění pozic a testování reakce veřejnosti.	Diskusní fóra rychle zjistí případnou reakci veřejnosti.	Obvykle velmi náročné na vedení. Nezbytnost zajistit profesionálního facilitátora mírně zvyšuje náklady na jejich pořádání.
Open House informační centrum spojené s připomínkováním	Informační centrum spojené s možností podávání připomínek k určitému problému. Je umístěné na dobře dostupném místě. Na rozdíl od interaktivní výstavy se jedná o trvalé místo, kde je možné získat informace a vždy je přítomen pracovník, který dokáže relevantní informace podat.	Velmi efektivní způsob informování veřejnosti a dalších zainteresovaných skupin. Otevírací hodiny jsou přizpůsobené vybrané cílové skupině, např. víkend, večer apod.	Příprava a vedení takového informačního centra může vyžadovat velké množství času a finančních prostředků.

4. Společné plánování a rozhodování

Občanská poradní komise	Jedná se o poradní komise složené ze zástupců laické a odborné veřejnosti, neziskových organizací, sdělovacích prostředků a	Může se zabývat určitými otázkami v detailech a pomáhá účastníkům se občánům lépe	Nemusí reprezentovat všechny zájmy Klade vysoké nároky na čas a úsilí jednotlivých členů
-------------------------	---	---	---

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

	dalších zainteresovaných skupin, které slouží pro objektivní posouzení specifického záměru.	porozumět rozhodovacímu procesu	
Akční plánování	Akční plánování je celým komplexem metod a nástrojů, jak zapojit občany, zástupce veřejné správy, odborníky a další zainteresované strany do společné práce nad úpravou veřejných prostranství	Pružný přístup pro řešení lokálních problémů, Umožňuje diskutovat o více problémech, a i hlouběji rozpracovat vzešlé náměty.	Časově a finančně náročná metoda. Nutný zkušený facilitátor.
Účast veřejnosti v pracovních skupinách	Do oficiálně ustanovených pracovních skupin připravujících rozhodnutí jsou pozváni i odborníci a zástupci z řad veřejnosti.	Názory veřejnosti jsou projednány již v pracovních skupinách a případně zapracovány do podkladů, které skupina připravuje.	Problematickou bývá otázka výběru zástupců z řad veřejnosti, pokud tito nejsou delegováni. Nemusí být reprezentovány všechny názory. Je vhodné doplnit navíc ještě další technikou pro sběr připomínek od široké veřejnosti.
Občanské poroty	Skupina občanů je vybrána, aby posoudila určitou otázku. Jsou vyslýcháni svědci, podávány expertízy. Je vypracována zpráva, která zohledňuje i odlišné pozice.	Může projednat otázky relativně detailně a v relativně krátké době.	Nemusí být reprezentovány všechny názory. Omezený čas může způsobit, že nebudou členy poroty dostatečně posouzeny všechny získané informace.
5. Delegování rozhodovacích pravomocí na občany			
Referendum	Technika nejvyššího zapojení veřejnosti, kdy je rozhodovací proces cele svěřen veřejnosti.	Technika přímé demokracie, která činí rozhodnutí maximálně transparentním.	Velmi snadno manipulovatelné z hlediska formulování otázky. Velmi časově a finančně nákladná metoda.

Upraveno podle „Komunitní poradce“, školicího materiál CpKP

